

Cronologia internacional

de l'abril al juny de 1998

Abril

4. Iran. Gholamhossen Karbastchi, alcalde de Teheran, detingut sota la sospita de corrupció. L'empresonament de Karbastchi és un cop molt dur contra la tendència moderada islamista del país, liderada per l'actual president, Mohammad Jata-mi, i és vista com una manifestació del poder dels sectors més conservadors del país.

Algèria. El Govern de Zerual informa de l'actuació de l'Exèrcit contra els terroristes islamistes realitzada al llarg de les darreres setmanes. Més de 200 islamistes morts en diverses accions de les tropes militars al llarg del país.

5. Equador. Els països membres de la Comunitat Andina signen l'Acta de Guayaquil, text que vol promoure la integració de la regió. Amb la incorporació del Perú com a darrer membre de la Comunitat, Bolívia, Colòmbia, Equador i Veneçuela busquen trobar solucions als principals reptes del segle XXI per a la regió.

6. Colòmbia. Manuel Pérez, l'exsacerdot espanyol i cap de l'ELN, Ejército de Liberación Nacional, és enterrat en una zona muntanyosa del país que no s'ha donat a conèixer, el mateix dia que es divulga la notícia de la seva mort deguda a una hepatitis crònica.

Algèria. Contundent resposta a l'actuació de l'Exèrcit durant les darreres setmanes, el GIA assassina 35 persones. 27 persones a la regió d'Arzew i 8 a la regió de Msila moren a la vigília de la festivitat musulmana del sacrifici, Eid al Adha.

Sèrbia/ Kosovo. 6 albanesos proserbis assassinats prop d'Orahovac, al sud-oest de Kosovo. L'UCK, Exèrcit d'Alliberament de Kosovo, respon així a la col·laboració d'albanesos amb les autoritats sèrbies. Les famílies dels assassinats no havien denunciat la desaparició dies enrere dels desapareguts. Paral·lelament les autoritats kosovars tornen a dir no a un diàleg amb les autoritats sèrbies sense mediació internacional.

8. Bòsnia i Hercegovina. Tropes de pau de l'OTAN detenen dos serbobosnis reclamats pel Tribunal Internacional de La Haia. Mladic Radic i Miroslav Kvočka varen actuar al camp de detenció d'Omarska, prop de Prijedor, on decenes de bosniocroats i musulmans foren assassinats.

Letònia. La coalició de Govern de la república bàltica es trenca degut al deteriorament de les relacions amb Rússia. La retirada del Partit Democràtic del Govern deixa en franca minoria Guntar Krasti, primer ministre i líder del Partit de la Llibertat i la Pàtria. Krasti seguirà, però, al front del Govern.

9. Aràbia Saudita. Una allau humana provoca la mort de 118 fidels musulmans que participen en la peregrinació a La Meca. L'accident es produeix a 10 km de La Meca a la pasarel·la de Yamraat on els fidels participen en l'acció de lapidar el diable.

Xile. El Parlament xilè exculpa Pinochet en el judici polític per la seva actuació com a cap de l'Exèrcit durant la dictadura militar. Per 62 vots contra 52, amb el vot favorable del president Frei, Pinochet surt un cop més indemne dels intents de la democràcia de fer justícia. La votació provoca forta contestació al carrer.

10. Ulster. Històric Acord de Pau per l'Ulster. Després de 21 mesos de negociació al castell de Stormont liderades pel senador nord-americà George Mitchell se signa l'acord, que haurà de ser aprovat en referèndum per la població de l'Ulster el 22 de maig, i també per la República d'Irlanda. Els pactes aconseguits obligaran a fer reformes constitucionals als governs britànic i irlandès.

11-12. Camerun/Nigèria. 18 morts és el resultat dels enfrontaments entre tropes cameruneses i nigerianes a Bakassi, al Golf de Guinea. Bakassi és una zona rica en petroli, la sobirania de la qual és reclamada pels dos països.

Turquia. 64 rebels del Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK) morts a trets en una acció de l'Exèrcit turc a la regió de Besta, prop d'Iraq. 11 soldats de l'Exèrcit turc morts, també durant l'operació.

15. Iran. Gholamhossen Karbastchi, alcalde de Teheran, és posat en llibertat per ordre directe del màxim líder del país, Alí Jamenei. La notícia de l'alliberament de Karbastchi –detingut per un presumpte escàndol de corrupció– és rebuda amb alegria per centenars de manifestants concentrats a la seu d'Interior. Karbastchi és un dels líders del corrent més obert del Govern, defensor del principi islam i modernitat.

Cambodja. Pol Pot, el exdictador cambodjà, màxim responsable del genocidi del seu propi poble entre els anys 1975-1979 mort en un remot lloc de la selva a l'edat de 73 anys després d'una crisi cardíaca. Pol Pot estava en arrest domiciliari després d'haver estat jutjat pels propis *khmers* rojos. La petició internacional de fer-li una autòpsia per confirmar la certesa de la notícia no és admesa. Pol Pot mor sense haver pagat pels horribles crims que va cometre.

16. Fed. Russa. Un general i tres coronels moren en un atac realitzat per guerrillers txetxens a una columna militar russa entre Ossètia del Nord i Ingúixia, quan realitzaven tasques d'inspecció. Els guerrillers txetxens no estan sota control de Grozny. Aslan Maskhàdov, president de la República Txetxena d'Ichkèria, condemna l'atemptat de manera immediata.

18. Xina. Wang Dan, el principal líder de la protesta estudiantil de Tiananmen de 1989, és posat en llibertat i extradit als Estats Units. L'alliberament realitzat dos mesos abans de la visita de Clinton a la Xina és vist com un pas cap a l'obertura política del país asiàtic.

19. Xile. 2ª Cimera de les Amèriques a Santiago de Xile. Amb l'única absència -obligada- de Cuba els països americans negocien el futur ALCA, Àrea de Lliure Comerç de les Amèriques, que hauria d'iniciar-se l'any 2005 i que englobaria més de 750 milions de persones com a mercat. Els principis bàsics de la futura ALCA es basen en democràcia, mercats oberts i justícia social.

Àustria. Thomas Klestil reelegit President de la República d'Àustria amb el 60% dels vots. Klestil que no ha tingut candidats forts a la campanya electoral engega així la segona legislatura de 6 anys de durada.

21. Turquia. Nou cop contra l'islamisme a Turquia. L'alcalde islamista d'Istanbul, Recep Tayyip Erdogan, considerat com el principal líder islamista després de la caiguda d'Erbakan, condemnat a 10 mesos de presó per ser considerat culpable d'un delictes "d'incitació a l'odi" en un discurs pronunciat el passat mes de desembre.

22. Burundi. Continua la crisi a la zona dels Grans Llacs. 76 persones mortes després d'un atac de les guerrilles hutus prop de Bujumbura i contestades ràpidament per l'exèrcit rwandès.

23. Sèrbia/Kosovo. La població sèrbia, amb un participació del 73% i el 94,73% dels vots favorables, dona suport al rebuig de Milosevic a una mediació internacional sobre el conflicte de Kosovo. La tensió a Kosovo segueix latent, tropes sèrbies es reforcen a la frontera amb Albània i continua la repressió sèrbia a la zona de Djkajkovica.

24. Fed. Russa. La Duma accepta en tercera votació el candidat de Boris Ieltsin a primer ministre, Serguei Kirienko. La por entre els diputats a dissoldre la Càmera, el vot secret i el sí del partit de Vladimir Zhirinovskiy faciliten l'accés al càrrec a Kirienko.

Rwanda. 22 rwandesos condemnats a mort per genocidi executats en diferents ciutats del país. L'aplicació de la condemna pel genocidi realitzat contra tutsis i hutus moderats és seguit per centenars de persones, que aplaudeixen les execucions.

Somàlia. Els 10 membres de la Creu Roja Internacional alliberats després de 10 dies de segrest per part de les milícies que operen al país. Es calcula que el cost de la recuperació és d'entre 50.000 i 150.000 dòlars.

25. Nigèria. La primera fase de les eleccions legislatives mostra un triomf clar de l'oposició ja que s'havia promogut un boicot al procés electoral. El dictador Abacha pretenia amb l'elecció de 109 senadors i 360 diputats construir una façana democràtica.

26. Guatemala. Juan Gerardi, bisbe de Guatemala, brutalment assassinat a cops. El bisbe encarregat del REMHI, Recuperemos la Memoria Històrica, el dia 24 donava a la llum l'informe "Guatemala: nunca más", on s'estudia les múltiples atrocitats realitzades en 36 anys de guerra civil. L'autoria de l'assassinat es desconeix.

Maig

2. Tadjikistan. Els integristes tadjiks liderats per Rajmon Sanguinov, ataquen la capital del país, Dushanbé. El procés de pau que dirigeix l'ONU en perill.

Indonèsia. Es consolida el moviment de protestes estudiantils contra la política de Suharto i per l'establiment de reformes polítiques al país. El moviment de protesta iniciat el mes de febrer es manifesta al carrer, cada cop amb més força.

3. UE. Cimera de la Unió Europea que dona sortida a la moneda única. 11 països - entre els quals es troba Espanya - en el grup de sortida. Després de molta tensió entre Chirac i Kohl, Wim Duisenberg, és elegit president del Banc Central Europeu.

4-5. Colòmbia. Onada de violència paramilitar. 32 persones assassinades a les poblacions de Mapiripán i Bolívar en dos atacs contra la població civil indefensa. El Govern acusat de negligència.

6. Països Baixos. El primer ministre, el laborista Wim Kok, guanyador de les eleccions legislatives. L'augment de 37 a 46 escons i la coalició amb els liberals de dretes faciliten la continuació del Govern de Wim Kok.

9. Sierra Leone. Uns 200 civils assassinats i 100 més pateixen greus mutilacions al nord del país, a Koinadugu. La massacre és provocada pels atacs de l'FRU, Front Revolucionari Unit, aliats dels militars colpistes de l'antiga junta expulsada per forces africanes de pau.

10. Ulster. El Sinn Féin dona suport amb una gran majoria -el 95% dels delegats assistents al congrés del partit- l'acord de pau de Stormont. Martin McGuinness i Gerry Adams veuen enfortida la seva posició política.

Hongria. Primera volta de les eleccions generals. Amb un 50% de participació, Gyula Horn, primer ministre i líder socialista, obté la victòria, fet que no assegura la reelecció en segona volta. En segona posició, molt ben situat, queda Víctor Orbea, líder de la dreta.

Paraguai. Primeres eleccions presidencials, amb plenes garanties democràtiques. Tot i les protestes per suposat frau per part de l'oposició, el Partit Colorado de Raúl Cubas se situa en primer lloc amb el 54% dels vots, per davant del 43% de la Alianza Democrática de Domingo Laíno.

11. Índia. El Govern nacionalista indi d'Atal Behari Vajpayee sorprèn el món al realitzar un triple assaig nuclear subterrani a Pokhran, al desert de Rajasthan, a menys de 150 km de Pakistan. EEUU, Pakistan i l'ONU critiquen l'acció del Govern indi.

Filipines. Eleccions presidencials. El populista Joseph Estrada venç amb el 34,7% dels vots, quedant relegat el candidat oficialista, José de Venecia, a un segon lloc, amb un discret 17,7%.

14. Israel-Palestina. Greus incidents en el dia en el qual es commemora el 50è aniversari de la creació de l'Estat d'Israel. 9 morts i 250 ferits en els enfrontaments entre l'Exèrcit israelià i joves palestins que commemoren la creació de la pàtria jueva amb el *nakba*, el dia de la catàstrofe.

15. Indonèsia. Continuen les protestes contra el règim de Suharto. Més de 500 morts en actes de pillatge, molts dels quals cremats en un incendi al centre comercial Yugua, a la capital Jakarta.

17. Fed. Russa. Alexander Lèbed venç àmpliament a la regió siberiana de Krasnoyarsk per davant del líder oficialista Valeri Zúbov en les eleccions per elegir el governador. Krasnoyarsk és considerat un laboratori electoral clau per observar el sentit de la futura votació presidencial.

21. Indonèsia. Yusuf Habibie, nou president del país al substituir en el càrrec Suharto. Amien Rais, líder musulmà, i els líders estudiantils decideixen continuar amb les protestes fins que es garanteixi una transició clara a la democràcia. L'ocupació del Parlament acaba de forma pacífica.

22. Irlanda/Ulster. Referèndum a la República d'Irlanda i l'Ulster. Els resultats són una resposta positiva de la població envers els acords de Stormont. La República d'Irlanda amb una participació del 55,59% dona el seu sí a la reforma constitucional amb un 94,39% i un 5,61% en contra. L'Ulster amb una participació del 81,1% obté un clar 71,12% pel sí respecte el 28,88% de no.

Algèria. 14 morts i 33 persones ferides per l'esclat d'una bomba a El Harrach, dins la capital algeriana, en un moment de màxima concentració de gent.

24. Hongria. La coalició del Partit Cívica Hongarès-Federació de Joves Demòcrates (FIDESZ-MPP) vencedora en la segona volta de les legislatives. El triomf de l'oposició conservadora, liderada per Víctor Orbea, aconsegueix el 55% dels vots, essent aquest resultat un fort càstig per al Govern socialista.

Hong Kong. Es realitzen les primeres eleccions legislatives sota sobirania xinesa. El triomf del Partit Democràtic de Martin Lee, líder del moviment prodemocràtic i l'elevada participació d'un 53% (en unes eleccions on tradicionalment la participació és d'un 35%) són l'evidència del sentiment diferenciat dels habitants de Hong Kong respecte Xina.

26. Sèrbia/Kosovo. 12 albanesos assassinats en una nova onada de la repressió sèrbia contra la població albanesa a Kosovo, realitzada prop de la frontera amb Albània, a les localitats de Ljubenic i Rausici.

28. Pakistan. Pakistan contesta amb cinc proves nuclears realitzades al Centre de Dostan Wadh a les proves nuclears índies. Es converteix en el primer estat islàmic confessional que les realitza. Tot i enfrontar-se a les sancions internacionals, l'annunci fet pel primer ministre, Nawaz Sharif, és rebut amb evidents mostres d'alegria per la població.

30. Afganistan. 4.000 morts en un terratrèmol al nord del país. Les localitats de Rodtaq i Chah Ab a la província de al Tajar, i Shahr-i-Bozorg, a la província de al Badajshan, pateixen els efectes d'un terratrèmol de 7,1 a l'escala de Richter. Els problemes d'accés dificulten l'arribada d'ajut humanitari.

31. Colòmbia. Primera volta de les eleccions presidencials. Horacio Serpa, del Partit Liberal, amb un 34,5% dels vots i Andrés Pastrana, del Partit Conservador, amb el 34,3% participaran en la segona volta. Noemí Sanín, queda en tercer lloc (26,8%), i és la veritable protagonista de les eleccions.

Equador. L'alcalde de Quito i cap del Partido Democracia Popular, Jamil Mahuad (35,1%), és el candidat més ben situat de cara a la segona volta de les eleccions presidencials. Disputarà la presidència amb Álvaro Noboa, del Partido Roldosista Ecuatoriano.

Montenegro. Triomf del partit de Djukanovic, Coalició per una Vida Millor, en les eleccions parlamentàries al país balcànic. El 50% de vots obtinguts enfront del 36% de l'aliat de Milosevic, Momir Bulatovic, és vist com una derrota per l'actual president iugoslau, Milosevic i la consolidació en el poder del reformista Djukanovic.

Juny

1. UE. El Banc Central Europeu entra en funcions un mes abans del previst per poder accelerar la preparació política monetària única de la zona euro. El controvertit Wim Duisenberg, president del Banc Central Europeu.

2. Algèria. El cap del GIA, Grup Islàmic Armat, Mohamad Kebaili, conegut com Ayachi, assassinat en el curs d'una operació militar a gran escala realitzada per l'Exèrcit algerià.

5. Etiòpia/Eritrea. Guerra oberta entre Etiòpia i Eritrea. Els petits enfrontaments entre els dos països degenera en guerra oberta a l'atacar l'Exèrcit etiop Asmara, capital d'Eritrea, i aquest país, atacar Mekelè cap de la província etiop de Tigre. La guerra és motivada per disputes territorials no solucionades l'any 1993, quan Eritrea s'independitzà d'Etiòpia.

7. Iran. L'inici del judici per suposada corrupció i malversació de fons de l'alcald de Teheran, Gholamhosein Karbastchi, es converteix en un pols entre els sectors més conservadors i els corrents aperturistes liderats per Mohamed Jatami.

Líban. Eleccions municipals en diferents fases, la principal notícia de l'inici del procés és la llista conjunta entre musulmans i cristians. Candidatura unitària formada per maronites, xiïtes prosiris d'Amal, xiïtes proiranís de Hezbolà i militants radicals de Yamaà islamiya.

Guinea-Bissau. El nomenament del general Humberto Gomes com a nou cap de l'Exèrcit en substitució d'Ansoumane Mane, acusat de corrupció provoca un intent de cop d'Estat controlat. Esclaten conflictes armats, 12 morts.

8. Nigèria. Mort del general Abacha, dictador que preparava eleccions pel mes d'agost. La mort deixa sense president, ministre de Defensa i cap de les Forces Armades. L'oposició demana que Abiola, vencedor en les eleccions de 1993, sigui l'home fort del país. Abdulsalam Abubakar nou home fort del país, prepara eleccions per al proper mes d'octubre.

9. Guinea-Bissau. A.Mané autoerigit president del país, parla de bany de sang. Extensió del conflicte.

Argentina. Detenció del excap de la dictadura militar argentina, Jorge Videla, acusat del delictes de sostracció de cinc menors, supressió d'estats civils i falsificació de documents d'identitat.

10. Turquia. Congelació d'un contracte de compra de míssils anticarro Eryx a França per 22.000 milions, provocada per la declaració de condemna feta per l'Assemblea francesa del genocidi realitzat pels turcs a inicis de la primera dècada de segle contra la població d'origen armeni.

15. Kosovo. L'OTAN exhibeix el seu poder aeri a Albània i Macedònia. És la primera actuació intimidatòria realitzada per forces de l'OTAN per tal d'intentar dissuadir el president iugoslau Milosevic, perquè aturi les operacions a la regió de majoria albanesa de Kosovo.

16. UE. Cimera semestral de la UE a Cardiff. Enfrontament entre la posició espanyola, partidària que els rics contribueixin més i de continuar amb la política dels fons de cohesió i la voluntat d'Alemanya que es redueixi la seva aportació.

17. Rússia/Sèrbia. Cimera Ieltsin-Milosevic per buscar solució al conflicte kosovar, sí al diàleg i a la fi de la repressió. Sospites de l'OSCE de l'existència de camps de concentració.

Rwanda. La guerrilla hutu assassina 25 civils a Rwanda amb matxets i bastons en un camp de refugiats, majoritàriament tutsis al nord-oest del país.

18. Xipre. Nou rebrot de la tensió entre Grècia i Turquia, per l'enviament per part turca de sis caçabombarders F-16 a la base de Lefkonikos, en zona turca. L'arribada de l'aviació turca respon a l'arribada dies abans d'avions i tropes del país hel·lènic a la base de Pafos.

Sèrbia. Manifestacions de centenars de mares a Belgrad en protesta per l'enviament dels seus fills –soldats de lleva– a Kosovo, zona de conflicte obert. Les mares reclamen que Marko, el conegut fill del president Milosevic, sigui enviat a Kosovo.

19. Algèria. Continuen les matances. 14 civils morts a Yiyel, a 350 km d'Alger, zona que tradicionalment és un punt fort de l'ara inactiu EIS, Exèrcit Islàmic de Salvació. El GIA encara no es responsabilitza de la massacre.

20. Txèquia. Milos Zeman, líder del Partit Socialdemòcrata, CSSD, vencedor de les eleccions legislatives. Vaclav Havel, president del país, demana que Zeman formi Govern, però el 33% dels vots aconseguits –tot i augmentar de sis punts els darrers resultats– i la complicada constitució d'una coalició de Govern en dificultarà la formació.

Pakistan. Onada de violència al país, focalitzada a la ciutat portuària de Karachi amb el resultat de 55 persones mortes.

21. Colòmbia. Victòria conservadora a les eleccions presidencials. Andrés Pastrana, líder de la Gran Aliança para el Cambio, obté més de sis milions de vots per uns 5.600.000 del liberal Horacio Serpa. Cal destacar el nombre de votants, en un 59% una xifra rècord al país americà. La pau és l'objectiu bàsic de Pastrana.

22. Bielorús. Els Estats Units i la Unió Europea retiren els seus ambaixadors del país, en el que ja es coneix com a guerra de les ambaixades. Alexandr Lukashenka, president del país, ordena que les ambaixades surtin del complex de Drozdí, a l'oest de Minsk. La nova localització de les ambaixades, a més de 40 km, la zona molt depauperada i la contundent actuació del president que talla llum i aigua a les ambaixades, provoca que la UE i els EUA abandonin el país.

Bòsnia i Hercegovina. El marc convertible és la nova moneda del país balcànic, la moneda dissenyada per l'equip del mitjancer internacional Carlos Westendorp està ja en funcionament a la zona croato-musulmana, però problemes tècnics no possibiliten que estigui ja en ús a la República Srpska.

24. Ulster. Eleccions per l'Assemblea Legislativa. Tot i l'esclat d'un cotxe bomba col·locat per l'INLA, organització escindida de l'IRA, les històriques eleccions es realitzen des de la normalitat. El Partit Unionista de l'Ulster, de David Trimble, amb 28 escons és el vencedor. Darrere el partit protestant, se situa el Partit Socialdemòcrata i Laborista, catòlic, amb 24 escons. El Sinn Féin és la quarta força amb 18 escons. Dels 108 escons en joc, els partits contraris a l'acord tan sols n'aconsegueixen 30.

Txetxènia. Aslan Maskhàdov, president de la República, declara l'estat de setge fins el 15 de juliol. L'acció és la resposta a l'assassinat del cap de Servei de Seguretat, Lecha Jultigov, que combatia durament els segrestaments al país caucàsic.

25. Xina/EUA. Inici de la històrica visita de Bill Clinton al país asiàtic. La visita del president dels Estats Units que visita Tiananmen és entesa com un pas més en la normalització de relacions entre les dues potències, i també com una empenta a la política comercial nord-americana per capturar un mercat potencial de més de 1.200 milions de persones.

Palestina. El xeic Ahmed Yasín, líder de Hamàs arriba a Gaza, vist com l'únic líder capacitat per fer ombra a Arafat, rebrà una oferta del president de l'Entitat Palestina per formar part del Govern. La visita coincideix amb la dimissió ja acceptada de tots els consellers de l'Entitat Palestina per múltiples casos de corrupció.

Algèria. Lunes Matub, cantant antiintegrisme i nacionalista bereber, assassinat per membres del GIA, prop de Beni Duala, a la província de Tizi Uzu. Matub havia estat segrestat pel GIA l'any 1994. La notícia de la mort del famós cantant provoca una onada de protestes a la Kabília.

27. Turquia. Un fort terratrèmol, de 6,3 graus de l'escala de Richter afecta principalment Keyhan, a la província d'Adana. Més de 120 persones resulten mortes.

29. Sèrbia/Kosovo. Les tropes de l'Exèrcit iugoslau, ajudades per civils armats, que podrien ser homes d'Arkan, ataquen una posició de l'ELK, Exèrcit d'Alliberament de Kosovo, a Belecevac, en una mina de carbó. A Kilevo, l'ELK manté encerclats 220 serbis. La tensió augmenta dia a dia a la zona mentre la pressió internacional no pot solucionar el conflicte.

Bòsnia i Hercegovina. Slavko Dokmanovic, alcalde serbi de la població de Vukovar, se suïcida a la presó, abans de rebre la sentència del Tribunal de La Haia. Dokmanovic acusat d'haver actuat durant la massacre contra l'hospital de la ciutat, on en menys d'una hora foren cruelment assassinats 220 malalts.